

Gemeente
Belangen

Besluit

1. De gemeenteraad van Gemeente Renkum, op 1 november 2023 in vergadering bijeen, wijst de voorgestelde bestemmingsplanwijziging voor het perceel Hartenseweg 7 af.

De raad heeft eerder een grotendeels identieke bestemmingsplanwijziging voor dit perceel afgewezen. De argumenten die destijds golden, gelden nog onverkort. Tegen de achtergrond van dit eerdere besluit en op basis van sindsdien vergaarde informatie zijn de belangrijkste aspecten die de raad in het onderhavige besluit heeft betrokken:

- de wens van initiatiefnemer om precies op deze locatie een woning te bouwen;
- de huidige en potentiële betekenis van precies deze locatie voor de doorontwikkeling van de natuurwaarden van de Renkumse Poort, een en ander in het licht van in het kader van de Renkumse Poort beoogde doelen;
- de planologische mogelijkheden onder het vigerende bestemmingsplan;
- de algemene en gebiedsspecifieke kernkwaliteiten die gelden voor de Groene Ontwikkelingszone, en
- de effecten daarop van de uitvoering van het plan van initiatiefnemer.

De raad heeft zijn overwegingen mede gebaseerd op (a) doelstellingen, geschiedenis en achtergronden van de Renkumse Poort, (b) op het feit de wens om de eerder ingezette lijn om geen bebouwing in de corridor toe te staan, door te trekken, en (c) op het feit dat de onderbouwing van het voorgestelde bestemmingsplan op belangrijke onderdelen onvoldoende is. Hieronder worden eerst de hoofdpunten van het besluit besproken. Daarna worden genoemde punten a, b en c toegelicht.

2. Nooit eerder is, na de sanering van het industrieterrein Beukenlaan, in het kader van de ontwikkeling van de Renkumse Poort, sprake geweest van nieuwbouw aan dit deel van de Hartenseweg. Het ecologische belang van de ingezette natuurontwikkeling van de Renkumse Poort is groot en (daarom) ook van groot maatschappelijk belang. De totale investering aan gemeenschapsgeld bedraagt op dit moment naar schatting tegen de honderd miljoen euro (alle projecten in dit kader bijeen, waaronder sanering industrieterrein, ecoducten, landbouwgrond in natuur omzetten). Het voortzetten van de natuurontwikkeling van de Renkumse Poort weegt naar mening van de gemeenteraad aanzienlijk zwaarder dan het realiseren van een woning op juist die locatie.

3. Voor wat betreft de planologische mogelijkheden merkt de raad op dat het nog steeds geldende bestemmingsplan Renkum-Heesum 2013 voor dit en de naburige percelen primair conserverend is en geen planologische mogelijkheden bevat voor nieuwbouw, of voor permanente bewoning van opstallen zonder een woonbestemming. In de voorliggende bestemmingsplanwijziging gaat men uit van functiewijziging van bestaand onroerend goed: een schuur. Men spreekt over sloop en nieuwbouw. Maar een schuur is een dood en stil en duister object, beduidend anders dan een woonhuis met een erf. Functiewijziging moet altijd in haar context worden gezien en in dit geval levert dat een functieverzwaring op: ten opzichte van het huidige gebruik van het perceel zal de woon- en gebruiksfunctie afbreuk doen aan de bestaande natuurwaarden en de mogelijkheden om deze waarden in de toekomst te versterken. Dat blijkt uit het hiernavolgende.
4. De gemeenteraad heeft op 28 juni 2023 het college, door middel van een motie, opdracht gegeven om twee onderzoeken te laten uitvoeren:
  - (a) toets van licht, geluid en beweging in het kader van de Wet Natuurbescherming dat voor Natura2000 geldt. (Rapportage, zie bijlage 7) en
  - (b) een breder, groter onderzoek naar de ecologische gevolgen van bouwplan Hartenseweg 7 voor de corridorfunctie van de Renkumse Poort (Rapport: Ecologische gevolgen van plan Hartenseweg 7 op de corridorfunctie Renkumse Poort, d.d. 6 oktober 2023, bijlage 14). Hierin is het toetsingskader van de Groene Ontwikkelingszone betrokken.
5. De uitkomst van deze laatste (b) is dat er **geen sprake is van versterking van kernkwaliteiten**: een aantal aspecten scoort negatief, en op één na zijn alle overige aspecten gelijkblijvend. (Zie pagina 7 van het rapport – op pagina 57 e.v. staat het resultaat in kleur aangegeven voor alle natuurdoelen). In dit rapport wordt gefocust op drie soorten dieren. Reeën en dassen zijn aangetroffen. Alleen het edelhert heeft de Rijn nog niet bereikt. Maar de Renkumse Poort is nog niet af. “Voor de doelsoorten edelhert en ree, icoonsoorten van de Renkumse Poort, leidt het plan tot een verminderde passeerbaarheid. Voor ree en edelhert wordt daarom een negatief effect verwacht voor de corridorfunctie.” (Bijlage 14, pagina 6.)
6. Doch voor de Groene Ontwikkelingszone is voor initiatieven vereist dat de kernkwaliteiten van de natuur **per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt** en dat de samenhang niet verloren gaat. Dit geldt voor **actuele en potentiële natuurwaarden**. (Provinciale Omgevingsverordening en de kernkwaliteiten, bijlagen 11a, b en c). De raad is van oordeel dat de score van hoofdzakelijk negatieve en gelijkblijvende aspecten betekent dat géén sprake is van vereiste versterking van de kernkwaliteiten van het gebied.
7. Voor een woning zoals beoogd door de initiatiefnemer is vermoedelijk in of nabij de gemeente Renkum wel een alternatieve locatie te vinden. Voor een wezenlijke verbetering van de ecologische verbinding tussen Veluwe en de Rijn niet; dat kan alleen maar op deze plek. Het uiteindelijke doel is

immers een brede ecologische passage waardoor groot wild (edelherten, reeën) en kleiner wild naar de Nederrijn kunnen komen. Deze dieren verlangen rust en ruimte (zie bijlage 6).

8. Het realiseren van een woonhuis versterkt nooit natuurwaarden; en in dit geval brengt het **onomkeerbare schade** aan de verdere ontwikkeling van de Renkumse Poort. Uit alle stukken die de Renkumse Poort beschrijven, spreekt de grote potentiële natuurwaarde, deels al gerealiseerd en deels nog niet, waarbij, naast ree en das, het edelhert aan de Nederrijn exemplarisch is. De natuurwaarden worden significant verbeterd indien Hartenseweg 5 wordt gesloopt (zie punt 17 hierna). Tezamen met het perceel Hartenseweg 7 (met of zonder schuur) ontstaat dan een aanzienlijke bredere ecologische corridor. Iets waar vanaf het begin naar wordt gestreefd.

Gezien deze onomkeerbare schade sluit het realiseren van een woonhuis volgens de raad niet aan bij het Landschapsbasisplan 2017. Daarin worden de beekdalen, als levensaders van het landschap, geacht een belangrijke rol te vervullen voor de verbindingen in de natuur. Bovendien dienen de beekdalen op grond van dit plan herkenbaar en beleefbaar te blijven. De functieverzwaring van natuur naar wonen zal daaraan teveel afbreuk doen. Dit laatste geldt ook voor de het in de Omgevingsvisie 2040 voor de beekdalen benoemde speerpunt van de natuurontwikkeling en het in de Ruimtelijke Visie 2025 vastgelegde streven naar verder herstel en verdere ontwikkeling van de Renkumse beek en de Renkumse Poort als robuuste ecologische verbindingzone. De bouw van een woning, met alle uitstralende effecten van dien, op precies deze locatie maakt niet alleen de natuurontwikkeling op deze plek onmogelijk, maar beïnvloedt ook de doorontwikkeling van de natuurdoelstellingen die gelden voor het beekdal als geheel. De omzetting van de bestaande schuur naar een woning zou ook afbreuk doen aan het streven om zoveel mogelijk ruimte te creëren voor de beekdalen, zoals vastgelegd in de Strategische Visie 2040. In dit verband is ook de reeds genoemde mogelijkheid om Hartenseweg 5 te slopen (zie punt 17) relevant.

De afgelopen weken hebben de fracties van GroenLinks, FJB, GemeenteBelangen, RRR en CDA intensief met elkaar gesproken over de zaak Hartenseweg 7 en is ook dankbaar gebruik gemaakt van de input van deskundigen. De samenwerking heeft tot een vruchtbaar resultaat geleid.

GL, Maartje van den Berg

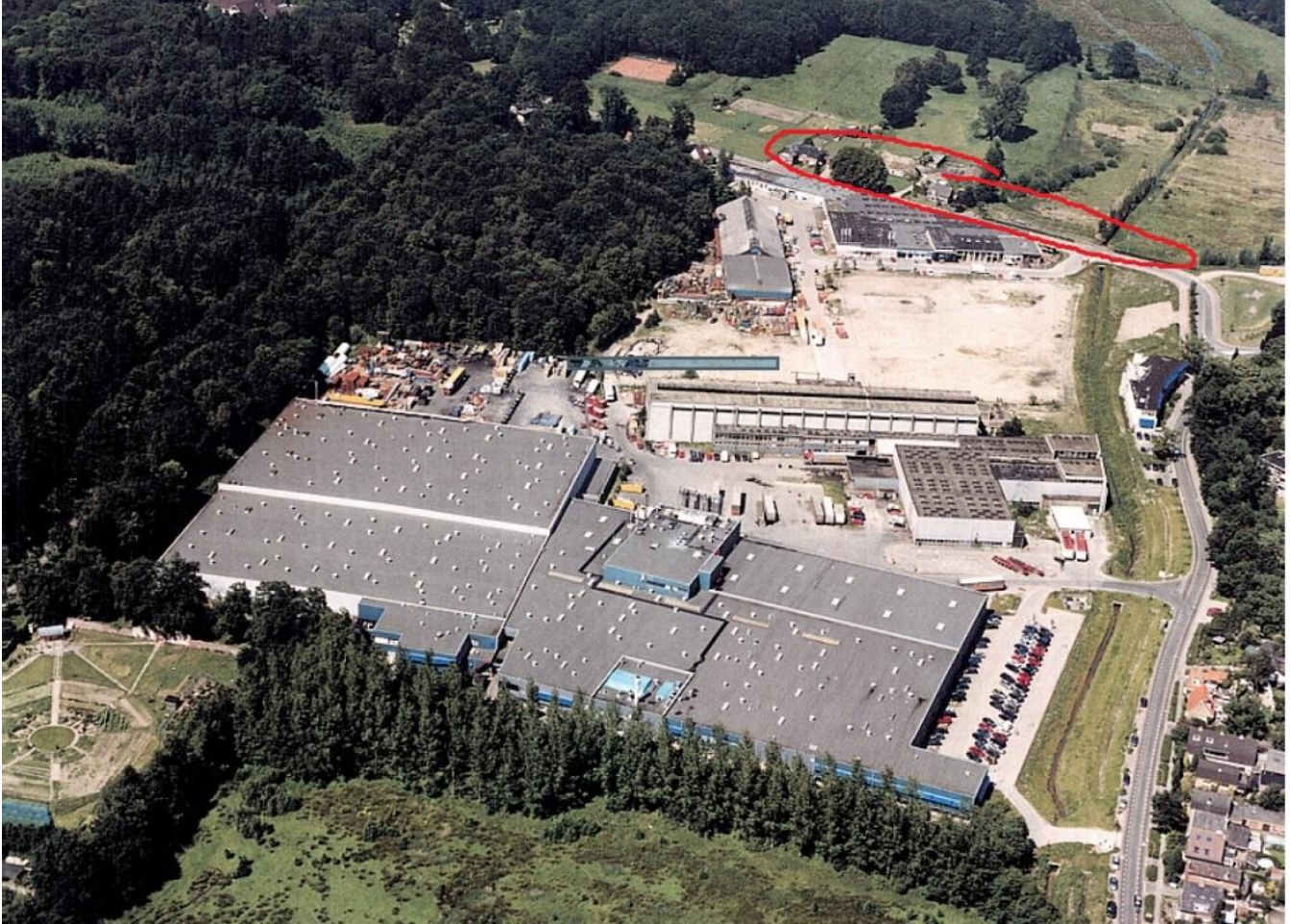
FJB, John Bartels

GB, Paul Janssen

RRR, Oswald Veldhuizen

CDA, Francisca van den Broeke.

Achtergrond en geschiedenis

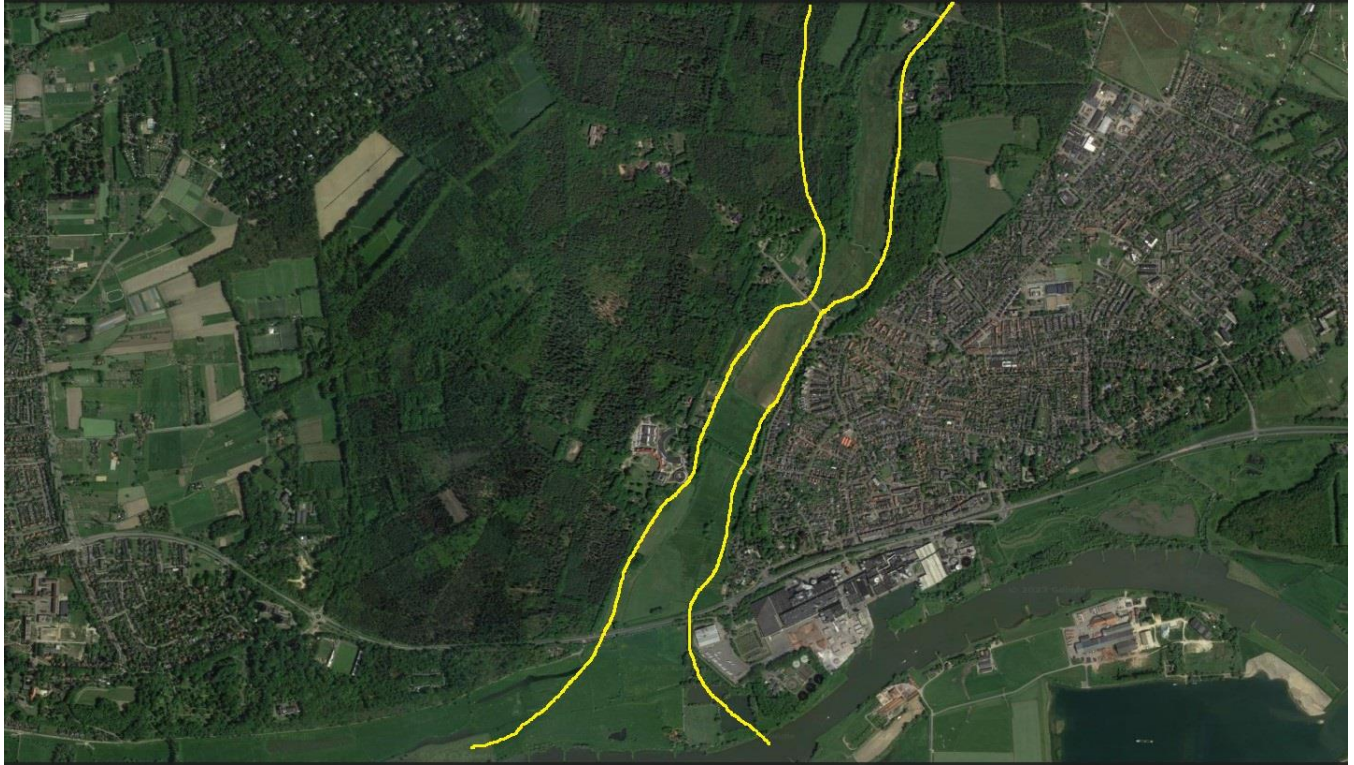
Zo was het. Industrierrein en boven de Hartenseweg (rood omcirkeld)

9. De Renkumse Poort is een ecologische verbingszone, onderdeel van het beleidsplan Veluwe 2010 van Provincie Gelderland (zie ook bijlage 19). Dit plan, dat een invulling is van de in 2000 verschenen LNV-nota 'Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur', schetst de aanpak van het natuurbeleid voor de daaropvolgende tien jaar. Het doel is de Veluwe "te verbinden met omliggende lagere, natte en voedselrijke gebieden, zoals de uiterwaarden van Rijn en IJssel en de Randmeren." En "De robuuste verbindingen voegen de vochtige gebieden toe aan het totale natuurgebied. Dat is van belang omdat edelherten en wilde zwijnen van origine moerasdieren zijn." Cruciaal voor De Renkumse Poort is het Renkums Beekdal. Toentertijd lag het industrierrein Beukenlaan als groot obstakel in dit dal. In 2000 voerde het toenmalige Alterra in opdracht van het Ministerie van LNV (regio Oost) en Provincie Gelderland een haalbaarheidsonderzoek uit (zie 'Haalbaarheidsstudie Renkumse Beek, Kosten en baten van herstel van een ecologische verbingszone', bijlage 8). Zoals blijkt is vervolgens door de politiek gekozen voor 'situatie 2', een hoogwaardig beekdallandschap. Dat betekende het saneren (verwijderen) van het industrierrein Beukenlaan; een in Nederland uniek project waarbij industrie wijkt voor natuur. (Zie bijlagen 1 en 2)

Zo is het geworden (foto vanuit vliegtuig)

10. Van meet af aan is het doel geweest allerlei dieren - onder andere loopkevers, amfibieën, boom- en steenmarters, vossen, dassen - in verbinding met de Nederrijn te brengen. Het edelhert is een icoon omdat het een beschermde Rode Lijst-soort is, en wordt, naast ree en das, in allerlei stukken expliciet als doelsoort genoemd, zoals recent, in bijlage 3, het plan voor de faunapassage onder de N225.

11. De bebouwing langs de Hartenseweg zorgt ervoor dat de ecologische corridor ter plaatse eigenlijk een flessenhals vormt in De Renkumse Poort (zie hierna, grote foto). Er staat een drietal woningen: de nummers 5, 9 en 11. Het gebied ten noorden en ten westen ervan was langer geleden al aangemerkt als Natura2000. Het gebied, zuidelijk, waar het industrieterrein Beukenlaan lag, is nog maar tien jaar geleden opgeleverd, heeft ruim 40 miljoen euro gekost. (De opening op 25 mei 2013 geschiedde door toenmalig staatssecretaris Sharon Dijksma.) Het hele gebied ten noorden en ten zuiden van de Hartenseweg kent inmiddels een grote natuurwaarde. Dit gebied wordt thans tot het Renkums Beekdal gerekend, maar het heeft geen N2000-status, vermoedelijk omdat het ruim na het jaar 2000 is ontstaan. Provincie Gelderland heeft het wel opgenomen in het Gelders Natuurnetwerk en, waar de woningen staan, in de Groene Ontwikkelingszone.

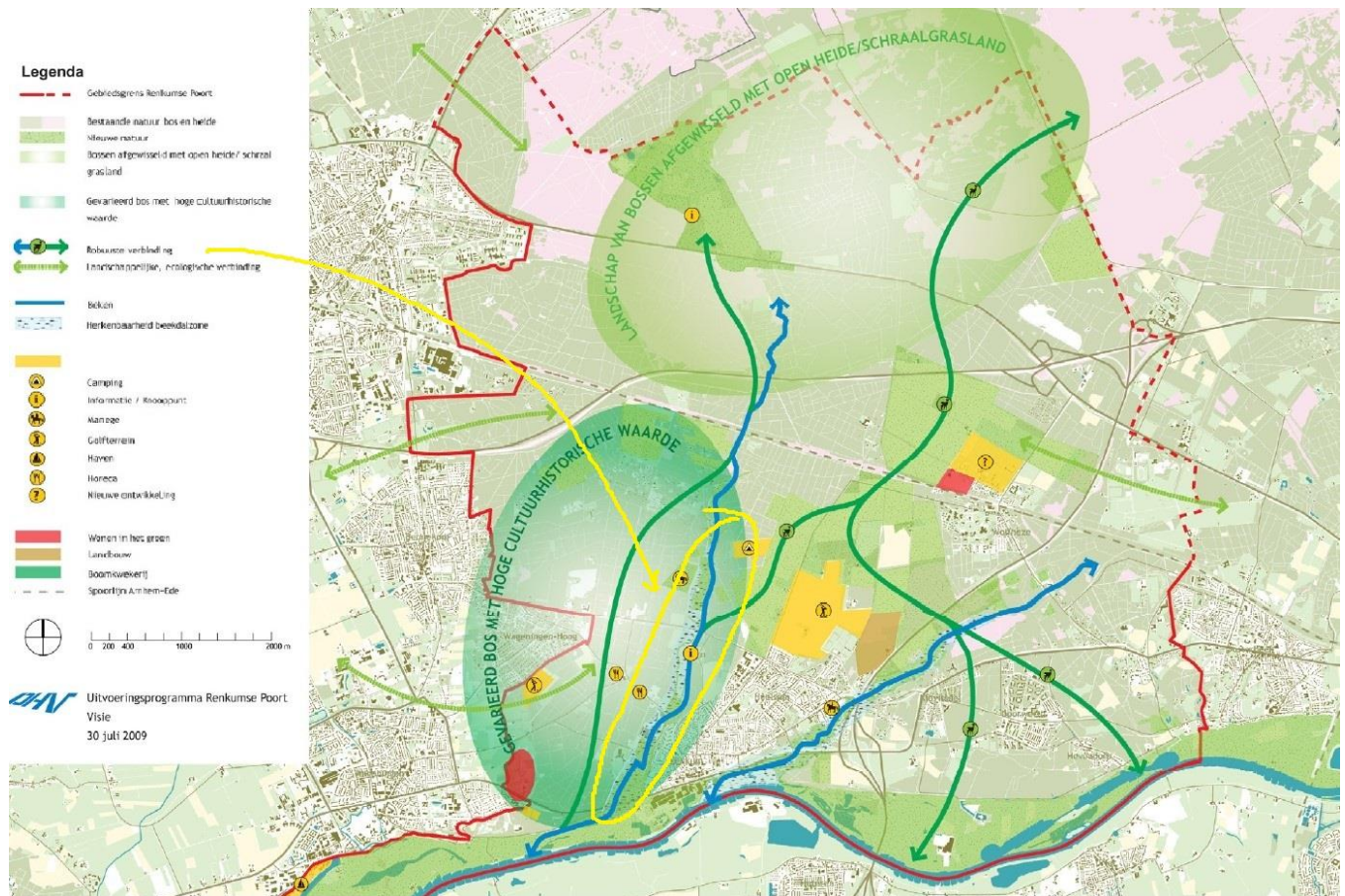
Poort van Renkum met de flessenhals Hartenseweg

12. Tijdens de Tweede Wereldoorlog waren alle woningen aan dit stuk van de Hartenseweg vernietigd, uitgezonderd een gammele schuur. De drie woningen die er nu staan zijn kort na de oorlog gebouwd; dus zo'n vijftig jaar voor het ontstaan van de plannen voor de ecologische corridor Renkumse Poort en dus ook ruim voor de sanering van het industrieterrein. In die zin is het bestemmingsplan van 2013 het vastleggen van de bestaande situatie en conserverend van aard. Tussen huisnummer 5 en huisnummer 9 ligt Hartenseweg 7. Daar stond de genoemde schuur, die rond 2012 is vernieuwd. Dit is de zogenaamde paardenstal die men wil slopen om daar een woning te bouwen.
13. Uit de brief van de toenmalige projectleider Harry Boersma (zie bijlage 4) kan worden opgemaakt dat men heeft overwogen om ook de woningen aan dit deel van de Hartenseweg te verwijderen om een mooie brede ecologische corridor te verkrijgen. Dat zou een enorme bijdrage hebben geleverd aan een van de doelstellingen voor de Renkumse Poort, namelijk het verbinden van de hoge droge Veluwe met het natte, drassige gebied van de uiterwaarden van de Nederrijn (zoals ook was voorzien in het inrichtingsplan Renkums Beekdal uit 2005, zie bijlage 2 bij 1.2 op pagina 7). Het verwijderen van de huizen is toentertijd om twee redenen niet gebeurd: publieke opinie – (tijdgeest) in die tijd was het saneren van een industrieterrein al heel wat, men vreesde weerstand en stoppen van het project, als ook woningen zouden worden verwijderd – en het budget was niet toereikend.

14. De natuurwaarde van het gebied is uniek. Het tv-programma Vroege Vogels besteedde er op 14 november 2016 aandacht aan (<https://www.bnnvara.nl/vroegevogels/artikelen/het-dal-op-de-veluwe> - begin te kijken op 7:35 minuten). Meerdere deskundigen en betrokken instanties hebben brieven gestuurd waaruit bezwaren tegen de bouw van een woning (met erf) blijken. Zoals van:
- **dr. ir. Rael Beunen**, eerder verbonden aan Wageningen University & Research, thans *associate professor environmental governance* aan de Open Universiteit (bijlage 99.2)
  - **Staatsbosbeheer**, dat het, “[...] als publiekrechtelijk en mede-overheidsorganisatie niet gepast [vindt] om zich te mengen in een lopende juridische procedure” en enkele overwegingen meegeeft, waaronder de vraag “in hoeverre deze ontwikkeling te rechtvaardigen [is] met het destijds amoveren van het bedrijventerrein vanuit het oogpunt van natuurontwikkeling.” (bijlage 99.5)
  - **dr. W.G. Braakhekke**, bioloog, gepensioneerd wetenschappelijk medewerker aan Wageningen University met specialisatie planten-, vegetatie- en systeemecologie, habitatanalyse voor ecologen, (bijlage 99.3)
  - de heren **Van Uiter en Beneder** (oud-wethouders van Gemeente Renkum (bijlage 99.1)
  - **Natuur en Milieu Federatie Gelderland** (bijlage 99.4)
  - **drs. Bram Vreugdenhil**, senior ecooloog en Veluwekenner, sinds 1982 landschapsecoloog bij de provincie Gelderland, auteur van "Veluwe 2010" en meer Veluwe-rapporten.
15. Gemeente Renkum heeft de gronden langs de Hartenseweg, waar geen woningen staan, bestemd als ‘natuur met agrarisch gebruik’. Daaronder ook het onderhavige perceel. Bij het vaststellen van het vigerende bestemmingsplan is er dus voor gekozen om de betekenis van deze gronden voor de natuurwaarden van het gebied voorop te plaatsen.
16. De Renkumse Poort (ook wel ‘Herten aan de Rijn’ genoemd) is nog niet af. De wens van een brede corridor is nooit naar de prullenbak verwezen. Integendeel: het werk gaat door. Langer geleden is ten noorden een camping verplaatst “De camping op Landgoed Quadenoord is verplaatst uit de bovenloop van de beek naar het open akkergebied. Hierdoor zijn in de bovenloop van de beek de gewenste rustgebieden voor edelherten ontstaan.” (Bijlage 13, Uitvoeringsprogramma Renkumse Poort, Samen door één poort, pagina 12.) Ook zijn over de A12 het ecoduct Jac. P. Thijsse (2012 geopend), het ecoduct Wolfhezerheide over de A50 (2011 geopend) en het ecoduct Oud Reemst (2012 geopend, over de N310) aangelegd. En is het landbouwgebied tussen het dorp Wolfheze en de A12, Reijerscamp genaamd, omgevormd tot natuur en rustgebied. (In 2014 voltooid en sluit, via het ecoduct Jac. P. Thijsse, aan op het natuurgebied Planken Wambuis.)

Op pagina 28 van het rapport ‘Ecologische gevolgen van plan Hartenseweg 7 op de corridorfunctie Renkumse Poort’ (bijlage 14) staat dat edelherten al gebruik maken van het ecoduct Jac. P. Thijsse en dus al dichterbij komen.

Provincie Gelderland heeft recent bekend gemaakt dat er zuidelijk een faunapassage onder de N225 wordt aangelegd. “De faunapassage bestaat uit een onderdoorgang geschikt voor groot wild waaronder herten en reeën en voor waterafhankelijke diersoorten zoals padden, kikkers, salamanders en eventueel vissen.” En voor de edelherten wordt de hoogte van 4 meter gekozen (zie bijlage 3). Deze moet eind 2025 klaar zijn.

Migratielijnen voor groot wild, o.a. ree en edelhert, uit: Uitvoeringsprogramma Renkumse Poort (bijlage 13) – de Renkumse Poort, het stroomgebied van de Renkumse beken, is blauw en groen. We hebben het met geel omlind; in de legenda staat ‘robuuste verbinding’.

17. De bewoonster van Hartensweg 5 (thans 91 jaar oud) heeft kenbaar gemaakt dat ze haar oude woning wil overdragen aan gemeente of provincie, om te slopen en het gebied terug te geven aan de natuur. (Zie bijlage 16) Hierdoor wordt een significante stap gezet waarmee de ecologische passage, tezamen met de locatie Hartensweg 7 (al dan niet met schuur), zoals beoogd, beduidend breder wordt.
18. In Bestemmingsplan Renkums Beekdal 2006 (bijlage 17) wordt reeds uitgegaan van de – op dat moment toekomstige - verwijdering van het industrieterrein en wordt, o.a. op pag. 11 (onderaan) en pag. 14 (bijna onderaan) gerefereerd aan het grotere leefgebied voor soorten als das en edelhert.

Onbehoorlijk bestuur

19. Op 22 december 2020 werd een bouwinitiatief voor de eerstelijnsbebouwing op dezelfde locatie, maar dan aan de weg, door Gemeente Renkum afgewezen (zie Brief aan mevrouw Ter Haar – Banger, bijlage 5). Er wordt expliciet gesteld dat er een “robuuste ecologische verbindingszone is ontwikkeld” en “Per saldo zorgt een extra woning ook voor een versmalling van dit beekdal dat hier sowieso al smaller is door de aanwezige bebouwing [...]” Er wordt tevens verwezen naar de eisen van de Groene Ontwikkelingszone van Provincie Gelderland. In de afwijzingsbrief (bijlage 5) staat ook het volgende: “Dit is dan wel geen grootschalige ontwikkeling maar het is erg lastig om aan te tonen dat er geen reële alternatieven zijn en ook dat er sprake is van (groot) openbaar belang.” In het voorliggende bestemmingsplanwijziging (voor de tweedelijns bebouwing) heet het plotseling géén ecologische passage te zijn (zie o.a. de alinea onderaan pagina 156 van de PDF bijlage 10 ‘Bestemmingsplan Hartenseweg 7 2023 – bijlagen’).

De raad meent dat deze tegenstrijdigheid niet met de mantel der liefde kan worden bedekt. Niet valt in te zien waarom het argument van de robuuste ecologische verbindingszone wél zou gelden voor een woning in de eerste lijn op het perceel Hartenseweg 7, maar niet voor de thans voorgestelde woning in de tweede lijn. De voorgestelde functiewijziging leidt immers tot een wezenlijk ander gebruik van het perceel, met alle negatieve gevolgen van dien voor de kernkwaliteiten en de corridorfunctie. Daar komt nog bij dat net als met betrekking tot het afgewezen initiatief geldt dat het voor het voorgestelde plan erg lastig is “om aan te tonen dat er geen reële alternatieven zijn en ook dat er sprake is van (groot) openbaar belang.”

Hoewel er verschillen zijn aan te wijzen tussen het afgewezen plan voor eerstelijnsbebouwing en het onderhavige plan, meent de raad dat beide plannen strijdig zijn met de corridorfunctie. Met dit besluit trekt de raad de lijn door die eerder is ingezet bij het afwijzen van het initiatief tot eerstelijnsbebouwing, en waarin het behouden van de (potentiële) corridorfunctie voorop staat.

Zou de raad wél met het huidige initiatief hebben ingestemd, dan zou dit niet eerlijk zijn ten opzichte van het destijds afgewezen initiatief. Bovendien zou het de deur openzetten voor verzoeken om op nabijgelegen percelen te mogen bouwen. Nog meer bebouwing langs de Hartenseweg zou zowel de kernkwaliteiten van het gebied als de corridorfunctie sterk negatief beïnvloeden.

20. Uit de brief (bijlage 99.6) van de heer Vreugdenhil, initiatiefnemer/betrokkene van het eerste uur, blijkt dat Gemeente Renkum zich niet aan de ‘Intentieverklaring Zuid-Veluwe’ (zie pagina 141 in ‘Veluwe 2010 – een kwaliteitsimpuls’, bijlage 19) tussen Rijk, Provincie en Gemeente (1999) houdt. Een van de punten luidt: **“Middels ruimtelijke ordeningsbeleid de groene corridors tussen de Veluwe en haar omgeving (IJsselvallei, uiterwaarden Neder-Rijn en Gelderse Vallei) open te houden.”**

Kanttekeningen bij Bestemmingsplan Hartenseweg 7, 2023

De raad heeft tevens in zijn overwegingen betrokken dat de onderbouwing van het voorgestelde bestemmingsplan op belangrijke onderdelen onvoldoende is. De raad licht dat hieronder toe.

21. Licht, beweging en geluid

Initiatiefnemer had verzuimd een toets te doen op licht, geluid en beweging. Dat heeft Gemeente Renkum zomer 2023 alsnog laten doen. Zie 'Voortoets Woningbouw Hartenseweg 7' (bijlage 7). Dit betreft een formele toetsing van de actuele situatie aan de Wet Natuurbescherming (Wnb) die betrekking heeft op Natura2000, waar het erf in het noorden en oosten aan grenst. Deze toets heeft geen betrekking op het Gelders Natuurnetwerk, noch op de Groene Ontwikkelingszone. Er wordt geen rekening gehouden met het beoogde doel van de Renkumse Poort.

22. In deze Voortoets is bij de inleiding sprake van geen verschil naar aanleiding van beweging, licht en geluid. Maar op pagina 15, bovenaan, stelt men: "In de gebruiksfase van de woning **kan verstoring ontstaan** door de aanwezigheid van mensen in het plangebied en verkeer van en naar de woning." Dit sluit aan bij de conclusies van het onderzoek naar de ecologische gevolgen (bijlage 14).

23. Edelherten

Opmerkelijk is dat de corridorfunctie voor groot wild (reeën, edelhert) in het voorliggende bestemmingsplan (Zie Bestemmingsplan 2023, onderaan pag. 54 – 55 en dezelfde tekst op pag. 76 onderaan) **zonder deugdelijke onderbouwing** in twijfel wordt getrokken. Er staat: "Migratie van (grote) dieren over het terrein naar het zuiden of het noorden is nu en straks [voor en na de bouw van de woning] het zelfde en niet eenvoudig. De reden daarvoor is de oversteekbaarheid van de Hartenseweg en vooral de bestaande lange en hoge monumentale muur van de voormalige bedrijfsgebouwen aan de zuidzijde van de Hartenseweg die het hele gebied tussen Hartenseweg 5, 7 en 9 afschermt. Migratie is voorzien in het Renkums Beekdal (ten oosten van de Oliemolenbeek), waar niet zo heel lang geleden een tunnel is aangebracht onder de Hartenseweg, en ook door de bossen ten westen van de begraafplaats en restaurant Campman)."

Dit wekt de suggestie dat de muur massief is. Dat is onjuist. (Zie hierna, nr 26.) Dit suggereert dat de tunnel onder de Hartenseweg geschikt zou zijn voor edelherten. Dat is onjuist. En het suggereert dat edelherten geen weg kunnen oversteken. Dat is onjuist (zie hierna 22).

Edelherten geven overigens de voorkeur aan open terrein / vochtig gras en verschuilen zich in het bos. (Zie ook bijlage 6). Dat is juist de reden voor de ontwikkeling van de Renkumse Poort, waarin precies het Renkums Beekdal het open terrein / vochtig gras verschaft.

Het onderzoeksrapport 'Ecologische gevolgen van plan Hartenseweg 7 op de corridorfunctie Renkumse Poort' (bijlage 14, pagina 29) zegt daarentegen: "Tot slot is er nog één locatie waar edelherten incidenteel kunnen passeren (oranje pijl in figuur 3.6). Dit is westelijk van het terrein van de Campman, over een bospad. De passagekans wordt als incidenteel ingeschat omdat edelherten verstoringgevoelig zijn en het pad ligt ingebed tussen de woning Hartenseweg 29 en het afgerasterde terrein van de Campman. Naar verwachting maken edelherten hier alleen gebruik van als het niet anders kan, zoals wanneer zij zich opgejaagd voelen."

24. De genoemde tunnel in het bestemmingsplan is een lage brug over de Halveradsbeek. Hier onderdoor loopt een drassige beek. (Zie ook de foto op pagina 23 en 24 van bijlage 14 'Ecologische gevolgen [...]'.) Hier zou groot wild op de knieën onderdoor moeten? In de beantwoording van de vragen van raadslid Bartels (zie 'Reactie op LAB-vragen', bijlage 12) schrijft men: "De onder de Hartenseweg gerealiseerde onderdoorgang is ongeveer 11 meter breed en krap 1,70 meter hoog. Deze is daarbij niet geschikt voor herten." Dat komt dus niet overeen met wat in het voorgestelde bestemmingsplan wordt gesuggereerd. Tenslotte is het voor edelherten geen moeite om een weg over te steken. Google maar eens; dat levert tekst en foto's op van edelherten die de weg oversteken.

25. Stikstofemissie

De conclusie naar aanleiding van de berekening van de stikstofemissie klopt niet. Er wordt uitgegaan van een paardenstal voor twee rijpaarden. De huidige schuur is ongeveer tien jaar geleden gebouwd als vervanging van de vervallen oude schuur. Hoewel het een paardenstal of – schuur werd genoemd, is het nooit ingericht voor paarden. Het is/was een opslag van bouw- en andere materialen (momenteel granen). Er hebben dus nimmer paarden in gestaan, noch op het perceel gelopen. (Bijlage 10 'Bestemmingsplan Hartenseweg 7 2023 – bijlagen', pag. 42 e.v.) In bijlage 10 op pagina 44 van de PDF staan ook foto's waaruit duidelijk blijkt dat het geen paardenstal is.

26. Overgangsregeling

In de eerste versie van het bestemmingsplan maakt men gebruik van een regeling voor kleinschalige ontwikkelingen in de Groene Ontwikkelzone. Deze is per februari 2022 vervallen. Met beroept zich op een overgangsrecht, dat geldt als een bestemmingsplan dat eerder ter inzage heeft gelegen. Het beroep op het overgangsrecht is niet meer geldig, daar er sprake is van een nieuw, gewijzigd bestemmingsplan met titel 'Hartenseweg 7, 2023' (zie bijlage 12, pagina 3, antwoord op vraag 2: "Ten eerste is het bestemmingsplan 'Hartenseweg 7, 2021', wat op 26 mei 2021 niet is vastgesteld, niet (meer) van toepassing en belang." Daarmee is de Omgevingsverordening 2023 van toepassing en vervalt de optie kleinschalige ontwikkelingen.

Desalniettemin, in 'Bestemmingsplan Hartenseweg 7 2023 – bijlagen' (bijlage 10) staat op pagina 155 van de PDF: "De provincie geeft aan dat kleinschalige ontwikkelingen (zoals het vervangen van de agrarische functie en schuur naar wonen) mogelijk is als de kernkwaliteiten die toegedicht zijn

aan dat gebied worden versterkt. Door de wijze waarop het gedeelte met natuur wordt ingericht, met ruig grasland, ruigtestroken en een poel, worden deze kernkwaliteiten versterkt.”

Ten eerste is de bestemming natuur met agrarisch gebruik (hooien en begrazing) en ten tweede moeten de kernkwaliteiten altijd per saldo en naar rato worden versterkt. Dat is niet het geval, zoals blijkt uit Ecologische gevolgen van plan Hartenseweg 7 op de corridorfunctie Renkumse Poort (bijlage 14).

Bovendien: of op de Groene Ontwikkelingszone nu de regeling van vóór of na februari 2022 van toepassing is: in beide gevallen geldt dat versterking van de kernkwaliteiten van het gebied een vereiste is. Blijkens het onderzoek naar de ecologische gevolgen (bijlage 14) is daar niet aan voldaan.

27. Corridor

Zoals uit de brief (bijlage 4) van de heer Boersma, toentertijd projectleider, blijkt dat men wel de volledige breedte als corridor beoogde, maar doordat de woningen niet konden worden verwijderd, men genoeg nam met een nauwe passage, oostelijk van Hartenseweg 5, grotendeels via de Halveradsbeek. Het is daarom begrijpelijk dat Gemeente Renkum, tot deze bestemmingsplanwijziging Hartenseweg 7, feitelijk de gehele breedte als corridor beschouwde – en zeker het stuk aangeduid met Hartenseweg 7, wat open ruimte is waar alleen een schuur staat (met een gebruik dat beduidend minder intensief is dan een woning). Maar in deze voorgestelde bestemmingsplanwijziging staat: “Het terrein is geen onderdeel van het en niet in strijd met Renkums Beekdal wat is ingericht als verbindingszone voor het provinciaal plan 'Veluwe 2010'.” (Zie pag. 232 van de PDF ‘Bestemmingsplan Hartenseweg 7 2023 – bijlagen’, onze bijlage 10. Je vraagt je af waarom het industrieterrein Beukenlaan is gesaneerd.)

En een paar zinnen verder: “Er is nooit sprake geweest dat dit perceel en de woningen aan de Hartenseweg daar ook onderdeel van waren of zouden zijn; sterker nog de historische muur van het bedrijfsterrein is ter hoogte van Hartenseweg 7 blijven staan waardoor er geen sprake is en kan zijn van een ecologische verbinding over het terrein van Hartenseweg 7.”

Dat is in twee opzichten onwaar. Men wilde het liefst de volledige breedte als corridor en de muur is geen heus obstakel. Zie hierna.

De "muur" met omcirkeld de open delen. Huis met nummer 5, dat gesloopt kan worden, is aangegeven.

28. De muur

Als monument ter herinnering aan de industrie, is een deel van een fabrieksmuur van Papierfabriek Van Gelder, aan de zuidzijde, aan de overkant van de weg, blijven staan. Dit is geen massieve muur, zoals wordt gesuggereerd. Kunstenaar Jan van IJendoorn heeft daarin onder andere grote openingen gemaakt. De muur is 65 meter lang, waarvan: 25 meter open – 35 meter “dicht” – 5 meter open.

Dit kunstwerk is onder begeleiding van de ecologen van het toenmalige projectteam tot stand gekomen, aldus Van IJendoorn. Bij herhaling wordt ‘de muur’ als argument gebruikt dat het geen ecologische passage is.

Maar een muur is een dood en levenloos object, maakt geen geluid, kent geen beweging en geeft geen licht. Dit in tegenstelling tot huizen. En dieren zijn niet dom. Ze kunnen links of rechts door de geboden openingen. Wie een beetje oplet ziet dat dieren heel vaak door bijvoorbeeld zwart folie, aangebracht aan hekken langs autowegen, naar een passage worden geleid. En voor zover de muur belemmerend zou werken staat in het rapport

Ecologische gevolgen van plan Hartensweg 7 op de corridorfunctie Renkumse Poort (bijlage 14):

“De aanwezigheid van een belemmering mag geen reden zijn om een belemmering toe te voegen.”
Desgewenst hakt Van IJendoorn er nog wat gaten in, zei hij.

29. Het gedeelte van het erf met de beoogde bestemming ‘natuur’

Dit is een postzegeltje in het grote gebied van ruig en drassig grasland. In het onderzoeksrapport ‘Ecologische gevolgen van plan Hartenseweg 7 op de corridorfunctie Renkumse Poort’ (Bijlage 14, pag. 58 van de PDF) worden de ecologische effecten van het plan op de meeste onderdelen als negatief of gelijkblijvend beoordeeld; slechts op één aspect scoort het plan positief. Uit het plan blijkt ook dat in het noordelijk deel van het perceel het bestaande grasland blijft zoals het is, omdat afplaggen van de rijke grond te veel werk is (de sector 3 op pagina 111 van de PDF). Men kiest voor maaien en verschralen in de loop der jaren, waardoor hier pas op langere termijn meer kruiden te verwachten zijn.

Er staat terplekke veel Japanse Duizendknoop. Dat is een intensieve exoot die overal doorheen groeit, door asfalt, woningfunderingen en meer. Het is genoegzaam bekend dat deze zeer lastig te bestrijden is. Er wordt in het bestemmingsplan luchtigjes over gedaan: “Ook wordt de bemeste grond weggehaald net als de Japanse Duizendknoop.” Gemeente Renkum heeft veel ervaring met Japanse Duizendknoop. Voldoende om een dergelijke uitspraak ernstig in twijfel te trekken. (Bovendien moet de beoogde sanering verder reiken dan het betreffende perceel. Anders is het zinloos.) In het beeldkwaliteitsplan heeft men het over uitgraven van de Japanse Duizendknoop (pag 39 = pag 118 van de PDF). Dat zou dan tot 2,5 meter diepte moeten – voorgesteld wordt de eerste 50 cm te nemen. (Dit is volstrekt irreëel, het minste stukje wortel Japanse Duizendknoop loopt weer uit.) De voorgestelde inrichting, die een natuurlijke kwaliteitsverbetering zou moeten zijn, is daarom weinig realistisch.

Verder geldt nog dat de bestemming ‘natuur’ het gebruik als tuin formeel niet toelaat, maar dat vraagtekens kunnen worden geplaatst bij de handhaafbaarheid van het verbod op het feitelijk gebruik als tuin.